

Příloha k protokolu o SZZ č.
PF JU v Č. B.

Vysoká škola:

Katedra: bohemistiky

Diplomant: ..Jiří Soukup.....

Aprobace: . učitelství pro 2. st. ZŠ (ČJ – OV).....

Recenzent * /
prof. Aleš Haman, DrSc.

Datum odevzdání posudku: 2. 5. 2008

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Drobná próza české dekadence

.....
(téma)

Autor v úvodním zadání vychází z přesvědčení, že „problematika literární dekadence nepatří mezi důkladněji zpracovaná témata české literární historie“. Bylo by možná vhodnější říci, že nepatřila mezi frekventovaná témata v nedávné minulosti. Rozhodně však mám za to, že přelom století dvacátého a jednadvacátého přinesl oživení zájmu o toto období (svědčí o tom ostatně i výstava a katalog, které autor sám zmiňuje. Práce je rozčleněna na tři kapitoly. První nese název Hledání literární dekadence. Názvy jejích jednotlivých oddílů znějí velmi slibně a vyvolávají dojem solidně založené práce postupující promyšlenou metodou. Realita je však poněkud jiná. Autor v podstatě využívá nejdostupnější práce vztahující se k tématu (počínaje Arne Novákovými Dějinami literatury české až po studii Hany Bednaříkové). Chce vyvolat dojem, že si kladl relevantní otázky, počínaje obsahem pojmu dekadence. Zde sice uvádí souběžné pojmy užívané v Německu, Francii i Anglii, ale nesnaží se charakterizovat významové difference, které jsou s těmito názvy spojeny (například pojem secese není podle mého názoru dost dobře možné klást jako významově souběžný s dekadencí, protože už etymologický základ tohoto slova v sobě nese významový odstín vzpoury proti něčemu; to pak lze jen obtížně uvést do souběhu s vlastním výrazem dekadence ve významu úpadek, pokles apod.). Autor si také poněkud zjednodušil situaci, když se v podstatě omezil na ideový profil časopisu Moderní revue a nezabýval se širším dobovým kontextem. Proto mu také unikly rozdíly v chápání dekadence, které se na sklonku 19. století u nás projeví. Možná, že se nechtěl vracet k již známým věcem, ale přece jen nelze nebrat zřetel na pojetí Šaldova lišící se podstatně od stanoviska Karáskova. Šalda totiž chápal dekadenci u nás zcela v protikladu k tomu, jak byla dekadence viděna v kontextu západní kultury; na rozdíl od pocitů přesycenosti kulturou příznačných zejména pro dekadenci francouzskou, byl pro dekadenci v Čechách příznačný „hlad“ po moderní kultuře. Dekadence proto měla pro Šaldu rysy vzpoury proti domácí omezenosti. Autor se tu dal možná příliš ovlivnit názory literárních historiků vyslovených při jiné příležitosti (například J. Meda), aniž by pracoval přímo s dobovými texty. Pokud jde o kritické pozice dekadence, bylo možné čerpat i z mého Nástinu dějin české literární kritiky. Je také s podivem, že autor nepoužil práci B. Svozila V krajinách poezie (Čs. spisovatel 1979), kde mohl rovněž najít řadu dokladů pro své názory. A kde je dekadenci věnována celá kapitola. Celá práce totiž působí dojmem, že autor posbíral v podstatě namátkou názory a myšlenky získané odjinud (rozsáhlé parafráze práce Hany Bednaříkové) a složil z nich pestrou mozaiku, která však postrádá konzistenci. Příkladem je například nevyrovnanost pasáží o Schopenhauerovi a Nietzscheovi (prvnímu věnuje několikanásobně větší prostor než druhému, – srov. str. 36-39). O jisté nesoustavnosti postupu svědčí dále i odkaz na Doležalovu kapitolu o Huysmansovi v knize Heterocosmica, aniž by však bylo podrobněji zdůvodněno, proč byla ve výkladu použita. Některé výroky autorovy připomínají převzatá klišé, která se jen tváří odborně („podle všeho byl zájem Arnošta Procházky o Huysmanse hluboký“ s. 45). Autor pouze lehce naznačuje či nahazuje některá témata, aniž by je hlouběji rozpracoval (dekadence a l'art pour l'artismus). Nekoordinovaně působí také pasáže o řeckém mýtu v souvislosti s výkladem o Wildovi. Také druhý oddíl, v němž se autor zabývá teorií prózy, působí opět poněkud otažitě vzhledem k vlastnímu tématu; odřikávají se tu obecné poučky, jejichž vazba k zkoumanému materiálu je rovněž málo konkrétní. K vlastním rozborům chtěl autor dospět ve třetí části. Opět si však poněkud zjednodušil situaci, protože pro modely dekadentní povídky se obrátil ke Kudrnáčově antologii Vteřiny duše věnované drobné próze české s e c e s e. I když nelze popřít, že se tu lze setkat s rysy, které by bylo možno vztáhnout k dekadenci, ani tady autorovy analýzy nepřinášejí ucelený obraz stylových rysů, které by vypověděly především něco o estetické povaze rozebíraných próz. Výklad opět přeskakuje z kompozice k rysům tematickým, k analýze postav atd., ale nesetkáváme se zde s jasným stanoviskem (například v rozboru Šaldovy Analýzy chybí hledisko schopné uchopit vypjatý verbalismus Šaldova projevu kumulující estetické efekty apod.). Další výklady o

povídkách v Moderní revui mají spíše popisně výčtový ráz (korunu tomu pak dodal mechanický soupis próz otiskovaných tam po roce 1900).

Autorovi nelze nepřičíst snahu vyrovnat se s obtížným a náročným tématem, ale jeho zpracování svědčí jednak o tom, že se snažil si práci co možná ulehčit využitím cizích (ale zdaleka ne všech dostupných) materiálů, jednak že mnohdy chtěl své práci dodat rysy odbornosti; k řešení problematiky, na kterou při své práci narazil, však nemohl mít ani dostatek znalostí ani dostatečný historický rozhled, a proto zůstal jen u obecných formulací nebo u pouhých náznaků hlubšího proniknutí k tématu. Rovněž závěrečný soupis literatury neodpovídá zvyklostem, neboť se v něm mísí prameny a literatura předmětu. Práci hodnotím jako velmi dobře.

V Praze 2. 5. 2008

Návrh na klasifikaci diplomové práce:velmi dobře

Prof. Dr. Aleš Haman DrSc v.r.

.....
podpis vedoucího - recenzenta diplomové práce

Čes. Budějovicích

2. května 2008

V dne

